

XXXVIII.

Betænkning

over

Udkast til Lyendelov for Kongeriget Danmark.

(Afgiven af Landstingets Udvalg.)

Da Udvalget ikke har kunnet forene sig om en fælles Betænkning i den foreliggende Sag, følger herved til det ærede Things Afbenyttelse en særskilt Betænkning fra Udvalgets Formand (Orsted) under Nr. 1 og en anden Affattelse fra Udvalgets øvrige Medlemmer (Beutner, Jørgensen, Røster, Mau, Mulvad, Thalbitzer) under Nr. 2.

1.

Det forelagte Udkast er vistnok udarbejdet med fortrinlig Omhu og Indsigt. En derpaa bygget Lov vilde ikke blot i formel Henseende være et Fremstridt, men ogsaa vilde enkelte i sig uhenftsmæssige eller dog til den nuværende Udvikling upassende Bestemmelser i de nu gjældende Lyendeanordninger derved heldivgen blive rettede. Men ikke desto mindre turde det være tvivlsomt, om det i dens Heelhed vilde føre til en bedre Tingenes Tilstand end den nuværende uden først at modtage en mere gennemgribende Omdannelse end den, der kan tilveiebringes ved Forhandlingerne i Rigsdagen, og med Hensyn til hvilken det vel endog turde være det sikreste, at Betænkninger bleve indhentede fra Øvrighederne og de communale Raad, idetmindste fra nogle Steder i Rigets forskellige Provindser.

Den Hovedegenkab ved Udkastet, der gjør, at det ikke aldeles tilfredsstillende, turde maaffee bedst betegnes ved det fremmede Ord, at det er for doctrinairt. Det omhandler de forskellige Retspørgsmaal, som Lyendeforholdet frembyder, omtrent i den Orden og det Omfang, hvori de vilde forekomme i en Lærebog,

og søger ved almindelige Regler at afgjøre disse Spørgsmaal efter de i den almindelige Contractslære hjemlede Grundsætninger. Herved har det ikke alene faaet en Vidtløstighed, som fra flere Sider er lidet ønskelig, men der er og fremkommet adskillige Bestemmelser, som ikke turde svare til Samfundets Lary. Udkastet er fornemmelig gaaet ud fra Lyendeforholdets contractmæssige Natur, men, saa ustridigt det end er, at det stiftes ved frivillig Overenskomst, og, skjøndt den nærmeste Grund til de gjensidige Forpligtelser virkelig kan søges i det Samtykke, som Parterne dertil have givet ved at indlade sig i dette Forhold, saa er det dog ogsaa umiskjendeligt, deels, at dets Bigtighed for Familierne og den hele sociale Tilstand gjør, at den frie Selvbestemmelse ikke i den Grad kan være raadende derved som ved andre contractmæssige Forhold, deels, at alleerede dets særegne omfattende Bessaffenhed medfører, at det ingenlunde kan ordnes enten ved nøiagtige Lovforrifter eller ved udtrykkelig indgaaede Betingelser, men at det mellem Parterne Bedtagne maa udfyldes og nærmere bestemmes ved Hjalp af de sædvansmæssige Regler, som have deres Rod i Billighed og Samfundets Lary. Vore Retslærere have derfor neppe havt Uret, naar de, som i en ældre Tid saa godt som alle Naturretslærere, have behandlet Lyendeforholdet som en Green af Familienretten, og benævnt samme Lyendefelskabet eller det herfabelige Selskab. Udkastet har vel ingenlunde aldeles overseet hiin Lyendeforholdets Eiendommelighed, men det skjønes dog ikke, at bemeldte Hensyn i tilstrækkelig Grad ere iagttagne. Derhos er den, efter mit Begreb, i praktisk Henseende betydeligste Mangel i den nu gjæl-